O R A T I O

F. MAXIMIANI BENIAMI CRE-
MENSIS ORDINIS CONVEN-
TVALIVM S. FRAN-
CISCI.

In ſecunda Dominica Aduentus Domini.

M. D. L. X. I.

AD ILLVSTRISSIMOS, ET REVEREN-
DISSIMOS LEGATOS, ET CAETEROS
Patres Sacri Oecumenici Triden-
tini Concilii.

R I P AE.

AD INSTANTIAM Petri Antonii Alciatis.

M. D. LXII.

ORATIO F. MAXIMIANI BENIAMI CREMENSIS ORDINIS CONVENtualium S. Franciſci: In ſecunda Dominica Aduentus Domini. M. D. L. X. I.

AD ILLVSTRISSIMOS, ET REVE-*rendiſſimos Legatos, & cæteros Patres Sacri Oecumenici Tridentini Concilij.*

QVAM beneſperandum ſit Illuſtrisſimi, ac Reuerendisſimi Patres, Antiſtites uigilantisſimi, cuiuſuis ordinis Auditores ornatisſimi, quamque prolixe de amplisſima Seruatoris noſtri benignitate, & clementia, nobis ipſi polliceri posſimus: ex iis, quæ nobis hodierna die propoſita ſunt, & auribus noſtris hauſimus, ſatis, atque ſuper nos edoceri, neminem ueſtrum ignorare arbitror. Per fauſtisſimos namque nuncios utilia grata, ac iucunda mortalibus deferuntur, etenim cœcos illuminari, ſurdos audire, claudos incedere, mortuos reſurgere, & pauperes euangelizari: quid lætius, quid iucundius, quid utilius proponi poterat? Ex quo contemplari licet incredibilem Dei beneficentiam, & omnium noſtrum procurationem eius immenſam. Porro ſi tantæ rei magnitudini exponendæ, tantum mihi ingenii, tantaq; dicendi facultas eſſet, quantum obtemperandi ſtudium fuit: non dubitarem profecto, ſingula hæc pro loci, temporis, frequentisſimi, ac ſiunquam laudatisſimi conſeſſus dignitate, & exiſtimatione perſequi. Quamuis difficultates aliæ non minores tanto oneri imparem me faciant: temporis anguſtiæ, ex itinere huc patauio in hac horrida hyeme, tum, animi, tum corporis defatigatio ſuſcepta. Huc accedit, quod fere imparatus tantum negocii ſuſcepi, ſerius enim, quam res ipſa poſtulabat, mihi cæterum occupatisſimo delatum fuit. attamen (ut res eſſet habitura) malui multorum reprehenſionem ſubire, quam tantam rem denegare iis, qui non ſolum corporis, ſed animi quoque mei poteſtatem omnem propemodum habent. Dicam igitur, & breuiter dicam: quin potius rem, de qua dicturus ſum, paucis perſtringam, illius benignitate fretus, qui dat uerbum Euangelizanti, & ſermonem rectum, ac bene ſonantem uirtute multa. Incomprehenſibilis ille rerum omnium parens, & auctor, cauſarum cauſa, ſimplicisſima unitas, ueritas ineffabilis, ſumma bonitas, & indeterminata poteſtas, qui cuncta in unitate implicat, explicat in uerita

te,effundit per bonitatem,cuius centrum ubique,quia cuique rei interior eſt,quam ipſa ſibi,circunferentia nuſquam quia extra cuncta exiſtens,ita ſupereminet uniuerſa,ut cuiuſque rei ſummum apicem dignitate excellat immenſa. hic,inquam,rerum omnium & officiorum fons, & origo, ut ipſe mirabilis, ita admiratione digna rationibus quibuſdam incommutabilibus,æternis,& ſtabilibus coæterni ſibi uerbi, ac quodam (ut ita dixerim) flatu coæterni S.Spiritus ſui,ſemper operatus eſt,& uſque modo operatur. Ac primum omnium cum probitatis poteſtatiſque ſuæ ſpecimen nobis dare conſtituiſſet diuina quadam, & ſibi inſita ui, rebus omnibus ordine digeſtis,ſic effinxit hominem,ut nihil antiquius unquam ſibi fuiſſe uideatur. At ipſe a muliere uitæ ſocia impulſus (proh dolor) uxorios affectus diuino præcepto præferre auſus, ex ſumma fælicitate in fœdisſimam deuoluitur calamitatem: ſapientia exuitur, innocentiæ ornatu ſpoliatur: ex ſolo uberrimo, in terram tribulos, ſenteſque ferentem pellitur,amarisſime ſenſurus, a quantis bonis exciderit,quantas uicisſim in ærumnas miſer inciderit, quas etiam nunc cum noſtro magno malo experimur. equidem quis morbos enumeret? quis moriendi tot uices incertas? tot pericula,curas,atque metus recenſeat? inflamur cibis,ſoluimur ieiunio,curæ macerant,quies hebetat. Quid plura? quis non uidet homines terræ incolas,eſſe moribundis membris,leuibus, & anxiis mentibus. brutis,& obnoxiis corporibus,disſimilibus moribus,ſimilimis erroribus,peruicaci audacia,pertinaci ſpe,caſſo labore,fortuna caduca, tarda ſapientia,cita morte,quærula uita? Non ſunt tamen tot mala,tamque uariæ calamitates, quas inobedientiæ peccato ſecum aduexit homo, quin maior fuerit æterni Dei in hominem prouidentia: qui cum tanquam ab alta ſpecula præuideret, a quantis bonis exciſſurus eſſet. ea tamen ſumma Dei bonitas homini dona elargita fuit,quanta ne ipſe quidem expetere, aut excogitare potuiſſet: Acerrimam ingenii aptitudinem, cuius ui numeroſisſimam rerum ſeriem percipere ualeret, memoriam, quam uere theſaurum quendam rerum arbitrari poſſumus. Non deeſt in quamplurimis fatidicus item ſpiritus,& quæ Deum modo deceat,perſpicax futurorum inſpectio. Addita eſt poſtremo loquendi poteſtas inter cuncta ſumme mirabilis, flexanima, atque omnium regina oratio, quæ non currentem modo excitare,ſed & languentem posſit commouere. Hæc in homine tam magna ſunt, atque adeo ſuſpicienda, ut hominem ipſum miraculum magnum,animal adorandum,& uenerandum nonnulli diuiniore quodam ſpiritu conciti,& interiore inſtructi ſapientia nuncupandum exiſtimauerint. Hæc ſunt in ipſo. quæ uero præter ipſum (Deum immortalem) quanta ſunt? cœlum expandit, fulgidis Stellis adornauit: cœlo affixit Solem aureis ſplendentem fulgoribus: Lunam fecit noctiuagam, ut obſcura noctis illuſtret: terram coegit, arboribus, herbis,floribus decorauit: fontes aquarum, ad ſedandam hominum ſi-

tim, præparauit. Procedente deinde tempore, ac creſcente genere, & in omnem malitiam uergente, quia uidebat incurabilia eſſet uulnera: operatores malos, quaſi fomentum quoddam inutile, aboleuit, relicto iuſto illo, qui radix, & origo foret humani generis: quo rurſus inſtaurato, electos deinceps Patriarcas, præceptores dedit, qui ſua uirtute omnes nos inſtituerent, & quaſi medicos, qui ægrotantes ſanare poſſent, Prophetas monſtrat, prodigia facit. poſtremo omnium patefacturus ſuorum abiſſum beneficiorum, unigenitum filium, ex paternis finibus exurgentem ad nos miſit: qui ſuſcepta forma ſerui, ex Virgine natus, nobiſcum uerſatus, omnia noſtra ferens, genus humanum peccatis oppreſſum iacens, a terris in cœlum ſubtraxit. Quis ualeat cogitatione, nedum oratione, complecti tantorum beneficiorum menſuram, magnitudinem, excellentiam? Baptiſma nobis contulit, remisſionem peccatorum, ultionis abſolutionem, regnique poſſesſionem: infinita benemerentibus bona promisſit, porrexitque manum, & in tota corda ſpiritum effudit, oleo iuſtitiæ nos unxit, quo ipſe unctus erat, cuius gratia, & miſericordia nos ſemper præuenit a periculis liberat, errantes reducit, ignorantes docet, peccantes corripit, triſtitia affectos conſolatur. Si cadimus, erigit, ſi ſtamus, tenet, ſi proficiſcimur, ducit ſi uenimus, ſuſcipit. o miram Seruatoris noſtri largitatem. Et ne ſingula perſequendo, longius quam temporis anguſtiæ expoſtulant, diuagetur oratio, in memoriam ueſtram reuocate Patres, quicquid hodierna ſancti Euangelii lectio in aures noſtras infundit. Perpendite, quæſo, & ad interna mentis ueſtræ redeuntes, intueamini, quanta ſint ea, quæ fidelis, mitisſimus medicus noſter Chriſtus, ad Iohannem deferri iubet, & uidebitis modo corporis partem, aliquando totum corpus ad ſanitatem reſtitui, & id quod mors abſtulerat, ad uitam reuocari. Fœlix nuncium. Cœci uident: claudi ambulant: ſurdi audiunt: leproſi mundantur: mortui reſurgunt. quicquid morborum, & uitiorum contraxit genus humanum, ipſum ſibi cauſa fuit: quicquid beneficiorum conſecutus eſt, Deo tantum, ne minimum quidem ſibi, acceptum referre debet. Chriſtus noſtras ægritudines uidens, aliquantiſper moram traxit, tandem ueniens uenit, & ſanauit. In tempore (inquit ſapiens) erit reſpectus illorum. tollere morbos, & uulnera, magnum quidem eſt, ſed id longe maius, uita functos: ad uitam reuocare id uero maximum omnium, & quod mens humana uix capere poteſt, mortem uincere, iuſtificare credentes, ad uitam gratiæ, & fidei ſuſcitare quoſcunq; per peccatum mors abſtulerat, Cœterum recondita magis penetrantes, diligentius intueamur, qui, qualesue morbi ſunt, quos hodierna die Chriſtus ſanat. Magna profecto calamitas eſt, luminibus priuatum eſſe, quia hunc ipſum ſolem, qui ſuo numine illuſtrat uniuerſa, intueri non licet: quanto calamitoſius eſt, mentis aciem obtuſam habere, ne dicam cæcam, qua quis prohibetur, ne in uerum ſolem (qui Chri-

ſtus eſt) obutum figere poſſit ? ſenſuum uanitate, carnis libertate, mundi deliciis, in cymmeriis obſcuriores, hæreſum tenebras attrahimur. nolite ambulare (inquit Paulus) ſicut gentes ambulant, in uanitates ſenſus tenebris obſcuratum habentes intellectum, alienati a uia Dei per ignorantiam, quæ eſt in illis, propter cæcitatem cordis ipſorum. Cæci ſunt omnes, qui ab Eccleſia Romana deficientes, non ſolum ſuis legibus uiuunt, ſed aduerſus eam armatas acies inſtruxerunt: bellum, igni, ferro, manu, copiis induxerunt, intuleruntque: Hos percuſſit Dominus, ne uideant. An non legiſtis, quotquot domum Loth obſederunt, foris manſiſſe & oculis fuiſſe captos ? An non uidiſtis, Regis Syriæ phalanges inſtructas, populum Dei oppugnantes in cæcitatem incidiſſe ? Claudi ſunt illi, qui unum tantum pedem habent, aut cum duos habeant, uno tantum incedunt: hii aut ſunt illi, qui fidem ſolam ad ſalutem conſequendam ſatis eſſe exiſtimant, aut qui tantummodo doctrina, non exemplis, ambulant. hi a gloria æterna deiecti repulſam patientur: cæcus, & claudus non intrabunt in templum. Heus uos, qui uobis Chriſtum imitandum propoſuiſſe iactatis, fide, & operibus: operibus, & fide ambulate, quia alterum ſine altero eſſe non poteſt. Antiſtites doctrina, & exemplo, exemplo, & doctrina, & utroque ſimul, iter ad Chriſtum ſuſcipite, quia ipſe eſt, qui facit ſalire ſicut ceruus claudum, & claudicantem robuſtum reddere promiſit. propter quod remiſſas manus, & ſoluta genua erigite (Paulus ait) & rectos greſſus facite pedibus ueſtris, ut non claudicans quis erret, magis autem ſanetur a Chriſto, qui identidem lepram genus morbi ab hominabiles homines faciens, mundat, & ſanat. per quam quidem hæreſim intelligenda puto, cuius ſceleris contagio latius hoc tempore ſerpit, quam quiſqam putat, quippe quæ multos, ac uarios infecit populos cuius etiam, ut diuerſæ lepræ, in ſacris literis leguntur, in carne, in capite, in crinibus, in barba, in una corporis parte, totum obtegens corpus, ſic diuerſæ hæreſum formæ reperiuntur. In Chriſto capite, in Eccleſiæ eiuſdem domo, in ſanctis eius luminibus, in crinibus, hoc eſt, in Eccleſiæ cæremoniis, hæreſis ſingularis, hæreſis generalis: huius ſane lepræ iudicium, & expiatio ſolis ſacerdotibus conceſſa fuit. Surdi audiunt: ut illi auribus capti eſſe dicuntur, qui uocem uarietates internoſcere non ualent, ſic in ſacris literis illos ſurdos cenſemus eſſe, qui intelligunt, & ſi intelligunt non obtemperant: aures ſuas aggrauauerunt, ut non intelligerent (ait Propheta) quanquidem ægritudinem mirandam, an potius miſerandam dicam, uix ſcire poſſum. Reſerate obſecro aures ueſtras, qui ad uocem incantantis illas obturaſtis, tunc audietis, & intelligetis. Sic fiet, ut non ſolum auditum recipietis, ſed etiam qui per illum iamdiu mortui eſtis, ad uitam gratiæ reſtituemini per Chriſtum, quia ipſe eſt, qui uiuificat. o morbos: o uulnera, quæ hac noſtra tempeſtate uniuerſum fere orbem

terrarum inuaſerunt, grauata ſunt, opprimunt, conſumunt. Quando magis tot ægritudines inualuerunt? (inquit ille, ut doctus ita ſanctus) omnia improbitas, intemperantia occupat, omnia a recto æquitatis, & iuſtitiæ tramite deuiant, in obliquum tendunt: unicuique denique omnia licent. Quando unquam ambitio petulantior, quando cupiditas inflammatior, quando audacia aduerſus pietatem loquendi, diſputandi, ſcribendi, aut ſecurior, aut frequentior fuit? quando in populis rerum ſacrarum, quando ſacramentorum, quando clauium & ſanctorum præceptorum, non modo negligentia, ſed conteptus maior? quando apertius Religio noſtra, & fides ludibrio, uel tenui plebeculæ fuit? Paſtoribus grex non obtemperat: Pontificibus Principes non parent, nec Sacerdotes populus ueneratur: Templa ſpoliata: inde Sacerdotes detracti: aræ dirutæ: ſacrificia contaminata: cæremoniæ ſublatæ ſunt. ridentur, & irridentur, qui eas tuentur, & magis qui obſeruant: Sed qui habitat in cœlis irridebit eos. Sedendum Patres Optimi, & flendum eſt, dum recordamur Syon illius, quæ in primordiis ſuis tam florens, pura, & ſpecioſa fuit, ut omnium credentium eſſet cor unum, & anima una in Domino. At quid dico ſedendum? inſurgendum potius, acriter inſtandum, & omnibus uiribus agendum, ut ſchiſmata, hæreſes, ſcandala, ab Eccleſia Dei tollantur. Pro ſe quiſq; ueſtrum, quos iam uideo accenſos, & inflammatos ad pericula quæq; ſubeunda, uel diſcrimine uitæ ſuæ: condite: a grege ueſtro turbam luporum immaniſſimam arcete. Vobis non deerit, qui dixit: uobiſcum ero uſque ad conſumationem ſæculi, ille, inquam, uobis aderit: ſtudia ueſtra fouebit: conatus & uires augebit: linguam expeditam faciet: orationi eloquentiam addet: ingenio ſuppetias feret. Hyeruſalem hæc miſtica, quæ ſua uetuſtate attrita, & corroſa ruinam minatur, a uobis inſtaurationem expectat: uobis hic labor defertur: uobis hic locus relictus eſt: ueſtrum hoc eſt ſtudium: ueſtra intereſt: ad uos ſpectat. quantum de expectatione ueſtra detraheretur, ſi in tantis anguſtiis, in quibus uniuerſam Eccleſiam conſtitutam uidetis, ab officio ueſtro decedere uolueritis. Vos, uos, inquam ueſtra ſapientia, auctoritate, diligentia poteſtis prouidere: hac de cauſa huc conueniſtis. Suſcipite igitur cauſam integritatis, fidei religionis: ſuſcipite cauſam ueſtram, & omnium noſtrorum capitis Chriſti, eiuſque uices interris gerentis. huc Paulus uos adhortatur, ſic enim teſtatum reliquit: attendite uobis, & uniuerſo gregi, in quo uos Spiritus ſanctus poſuit, Epiſcopos regere Eccleſiam Dei, quam acquiſiuit ſanguine ſuo. in hanc curam, & cogitatione eo alacrius, & libentius incumbere debetis, quo maius præſidium in Regibus fortiſſimis, Principibuſq; optimis, & potentiſſimis conſtitutum uidetis: qui omnes operam ſuam auxilium, & auctoritatem pro religione, fideque conſeruanda, & amplificanda, libere pollicentur: qui quicquid conſilio, labore, ingenio, conſtantia, & ſtudio poſſunt: id om-

ne uc bis promittunt, & deferunt. Tu pie Pont. Max. a Deo tanquam Aaron uocatus, ſuper gentes, & regna poſitus, quem abſentem perinde, ac præſentem alloquor: quod cœpiſti iam perfice. id, quod te facturum omnino non dubitamus, quippe quod huc neruos omnes intenderis, & conatus omnes contuleris, qui ſacroſanctum hoc Oecumenicum Concilium indixiſti: ex omnium Cardinalium cœtu uiros amplisſimos doctrina clarisſimos, uirtutibus illuſtres, tua fungentes poteſtate huc miſiſti: tot Epiſcopos, Abbates, Religionum Præfectos, pietate & religione inſignes accedere iusſiſti. Quorſum tandem? niſi quia, cum de ſumma rerum agatur, aliquando pareres, quod diu parturieras? Agite igitur præſtantisſimi Patres, uos metipſos colligentes conſiderate, qua de cauſa patriis, commodis poſt habitis, ouibus propriis derelictis, huc contendiſtis: quot pericula inter conueniendum ſubiiſtis, & nihil uobis reliqui facietis, quin id omnino abſoluatis, quod tamdiu a uobis uniuerſus Orbis terrarum anxiis mentibus expectat. Sic cæcitas in uiſum tenebræ in lucem, ſurditas in auditum, claudicatio in rectum inceſſum, lepra in nitidisſimam cutem, mors in uitam conuertentur: pauperes, & miſerrimi illi, qui tandiu fame laborant, Euangelicum panem eſurientes, illum alacri animo, quin potius auide, ſuſcipient, quos iam uidere uideor, nihil magis deſiderare, & expectare. Tu uero Chriſte ſeruator noſter in nobis effice, quæſo, ût ſicut omnes nos unam lucem habemus unam fidem, unum baptiſma, unum Deum, una ſpem, unum ſpiritum: ſic ſit commune ſtudium, in una fide, in uno ſenſu, in una uoce, in una Charitate: in una denique tui, tuorumque miniſtrorum permanendi, ac perſeuerandi obtemperantia. Vt una tandem ſit Petri domus a te electa, & dilecta, tantoque ſtudio complexa. iube quæſo, non Ioanni ſolum per nuncios deferri, ſed Germaniæ, Galliæ, Hiſpaniæ, Italiæ uniuerſæ Europæ, nuper adinuentis orbis partibus, uel exteris quibuſcunque nationibus, a te omnia uulnera obligata eſſe omnes morbos propulſatos, quaſcunque ægritudines delinitas, aduerſas quaslibet ualetudines, & omnia tandem mala ad ſanitatem reſtituta eſſe. Tu, qui ſemper mirabilia operatus es: hoc unum hodierna die a te peto, quin totus hic conſeſſus, uniuerſa hæc ſanctisſimorum patrum corona, hoc præſertim mane animi ſordibus ſanctisſima confesſione, & ſacroſanctæ Euchariſtiæ ſumptione expiatis, ſcelera labe deterſa, ſummi Pontificis auctoritate noxa quacunque dimiſſa, detecto capite, poplitibus humi iacentibus, manibus in cœlum extenſis, profuſis lachrymis obſecrat, obteſtaturque: ut Eccleſia priſtino candori reſtituta, ſine labe, ſine ruga, propulſatis omnibus morborum generibus, ualetudinem integram conſequatur. Quod nobis quamprimum concedas tu, qui omnis ſanitatis es auctor.

DIXI.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE